

יום א', ח' בכסלו תשס"ח (18 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שבוע שמח ושבוע טוב!

איש באמונתו יחיה?

"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה. וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיֵּלֶן שָׁם כִּי-בָא הַשֹּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מִרְאשְׁתּוֹ וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא... וַיִּשְׁכַּם יַעֲקֹב בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח אֶת-הָאֲבָן אֲשֶׁר-שָׁם מִרְאשְׁתּוֹ וַיִּשֶׂם אֹתָהּ מִצְבֶּה וַיִּצַק שָׁמֶן עַל-רֹאשָׁהּ." [בראשית כ"ח 18,11,10]

מפרשי התורה עומדים על הסתירה, לכאורה, בפסוקים אלה. האם יעקב לקח אבן אחת או יותר לשים תחת ראשו? אומר הילקוט "מעם לועז": "...ויש אומרים שלקח 12 אבנים. אמר: יודע אני שרוצה הקב"ה להעמיד י"ב שבטים כנגד י"ב המזלות, ובראותי כי זקני אברהם ואבי יצחק לא העמידו אותם, רוצה אני לידע אם תהיה לי הזכות הזאת. אם י"ב האבנים ייעשו אחת, אדע שייצאו ממני י"ב שבטים. ואותם 12 האבנים נטל מאותו המזבח שהיתה העקידה עליו.

ואם תשאלו, הרי היה צריך להיות להיפך, שיקח אבן אחת וייעשו י"ב אבנים ובזה יידע שיעמיד י"ב שבטים, והרי זה סימן יותר ברור. אלא ביקש יעקב לידע אם השבטים יהיו מאוחדים ביניהם ולא יתפרדו. שכל אחד יעשה מלכות לחוד, כמו בני הקדם – שאם אדם הוליד שנים שלשה בנים, היה כל אחד מעמיד אומה. ולאחר שראה שמ"ב האבנים נעשתה אחת, היה בזה סימן שיתנהגו יפה.

עם ישראל נמשל למשלים רבים, והן ארץ-ישראל. אך הפסוק, "כי חלק ה' עמו, יעקב חָבֵל נחלתו.", המופיע בפרשת "האזינו" לקראת סוף ספר "דברים" [שם ל"ב 9], מתאר תכונה אחרת לשבטי ישראל. לא אוסף של גדילים עצמאיים הרצים בערוצים מקבילים, כל אחד לפי דרכו, אלא גדילים מחוברים אחד לשני, כאשר כל אחד הוא אמנם יחידה פרטית, עצמאית. אך בו זמנית הוא גם קשור ל"אחיו". חבל, לא חוטים נפרדים ובלתי תלויים. "כל ישראל ערבין זה בזה." [מסכת שבועות ל"ט].

הערך "כל ישראל ערבין זה בזה" היה עיקרון יסודי במסורת היהודית לדורותיה: **פדיון שבויים, קליטת פליטים, מהגרים ומגורשים בקהילות יהודיות שונות, תחושת סולידריות בין היהודים** באשר הם. שימור השפה העברית כשפת התפילה היה אחד מהגורמים שיצרו את המכנה המשותף בין יהודים ברחבי העולם. התנועה הציונית העמידה לפני היהודי באשר הוא את החזון והאתגר של העלייה לארץ ישראל ויישובה. עם זאת, יצרה התנועה הציונית מתח וגרמה הפרדה

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום א', ח' בכסלו תשס"ח (18 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

בין יהודים שהגשימו את החזון הציוני ועלו לארץ ישראל, לבין יהודים שנשארו בגלות. המושגים "גלות", "פזורה" ו"תפוצות" משקפים תפיסות ערכיות שונות כלפי היהודים שלא עלו לישראל. סוגיית מהות היחסים בין היהודים בארץ ישראל לבין היהודים בתפוצות מלווה את התנועה הציונית מאז היווסדה. מדינת ישראל הצהירה במגילת העצמאות כי היא "תפתח לרווחה את שערי המולדת לכל יהודי... תהיה פתוחה לעלייה יהודית ולקיבוץ גלויות... אנו קוראים אל העם היהודי בכל התפוצות להתלכד סביב היישוב בעלייה ובבניין ולעמוד לימינו במערכה הגדולה על הגשמת שאיפת הדורות לגאולת ישראל". מחויבות זו תורגמה לחוק השבות, לסל קליטה לעולים, למשלוח שליחים לקהילות ועוד. במקביל לכך, קהילות שונות מוצאות דרכים שונות לבטא מחויבות כלפי יהודים ברחבי העולם: תמיכה כספית, תמיכה מדינית, קליטת מהגרים וכדומה. בשנה האחרונה אנו עדים לקשרים שונים בין הקהילות: תמיכה ביהודים בארגוני הקורסת, עלייה בתמיכה הכספית והמוראלית של יהדות ארה"ב בישראל לאחר הפיגועים הקשים והתגברות הסולידריות. יש מקום לבדוק אם תחושה זו היא הדדית: האם גם בני הנוער בישראל חשים מחויבות כלשהי כלפי יהודי התפוצות גם כשאננם עולים לארץ ישראל?

[<http://noar.education.gov.il/main/upload/eduprogram/et.doc>]

מ-12 אבנים, אבן אחת, חבל אחד. לא כן, כל "איש באמונתו יחיה", אלא "והחוט המשולש לא במהרה יינתק." [קהלת ד' 12]
אגב הביטוי, **איש באמונתו יחיה**, הביטוי הזה הוא חידוש לשוני של השנים האחרונות, והוא נוצר על בסיס דברי הנביא חבקוק: **"הִנֵּה עֹפֶלָה, לֹא-יִשְׁרָה נַפְשׁוֹ בּוֹ; וְצַדִּיק, בְּאַמוּנָתוֹ יִחְיֶה"** [שם ב' 4] – כלומר, הנביא מבטיח לצדיק שצדקתו תצא לאור ושאמונתו הישרה בא-ל תתן לו חיים. הביטוי בן ימינו מחליף את המילה **צדיק** במילה **איש** – והוא מבטא את רעיון **הפלורליזם והסובלנות**: זכותו של כל אדם להאמין במה שיבחר, כל עוד אינו פוגע מתוך אמונה זו באחרים.
גדילים עצמאיים, אך גדילים מחוברים -
יעקב חָבַל נחלתו.

[<http://www.safa-ivrit.org/expressions/more.php>]

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל